

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: פחדן : לפחד -

היחס: המילה **פחדן** מתארת מישהו שנוהג **לפחד**.

המילה **א'** מתארת מישהו שנוהג **ב'**.

- תשובה (1):** רגזן : להתעצבן. האם המילה **רגזן** מתארת מישהו שנוהג **להתעצבן**? כן. (רגזן = כעסן, עצבני).
- תשובה (2):** צייתן : לצוות. האם המילה **צייתן** מתארת מישהו שנוהג **לצוות**? לא. **צייתן** הוא מי שנוהג לציית ולא **לצוות**.
- תשובה (3):** מיומן : להתאמן. האם המילה **מיומן** מתארת מישהו שנוהג **להתאמן**? לא. **מיומן** הוא מי שיש לו מיומנות בתחום מסוים. לעיתים צריך **להתאמן** כדי להגיע לאותה מיומנות.
- תשובה (4):** סקרן : ללמוד. האם המילה **סקרן** מתארת מישהו שנוהג **ללמוד**? לא. **סקרן** הוא מי שיש לו יצר סקרנות רב. הוא נוהג **ללמוד** כדי להפיג אותו.
- תשובה (1).**

2. השאלה: רְוָה : צמא - (רווה = סיפק את הצימאון)

היחס: **רוה** זה הפסיק להיות במצב של **צמא**.

א' זה הפסיק להיות במצב של **ב'**.

- תשובה (1):** התעודד : דכדוך. האם **התעודד** זה הפסיק להיות במצב של **דכדוך**? כן. (דכדוך = תחושת עצבות קלה).
- תשובה (2):** הדביק : חולי. האם **הדביק** זה הפסיק את **החולי**? לא. **הדביק** זה גרם למישהו אחר להיות במצב של **חולי**.
- תשובה (3):** הזכיר : שכחה. האם **הזכיר** זה הפסיק את **השכחה**? לא. **הזכיר** זה גרם למישהו אחר לצאת ממצב של **שכחה**.
- תשובה (4):** התמלא : עומס. האם **התמלא** זה הפסיק את **העומס**? לא. **התמלא** זה הפך למלא.
- תשובה (4).**

3. השאלה: ירכתיים : חרטום -

היחס: **ירכתיים** זה החלק האחורי של הספינה ו**חרטום** זה החלק הקדמי שלה.

א' ו-ב' הם **שתי קצוות** של אותו הדבר.

[gz1] עם הערות: שני – קצה זה זכר. כמו שאומרים קצוות מפוצלים ולא מפוצלות.

- תשובה (1):** בניין : גג. האם **בניין** וגג הם **שתי קצוות** של אותו הדבר? לא. גג הוא החלק העליון של **הבניין**.
- תשובה (2):** גלגלים : הגה. האם **גלגלים** ו**הגה** הם **שתי קצוות** של אותו הדבר? לא. מדובר בשני חלקים של אותו דבר (למשל מכונית), אבל הם לא הקצוות שלה.
- תשובה (3):** שורש : צמרת. האם **שורש** ו**צמרת** הם **שתי קצוות** של אותו הדבר? כן. **שורש** הוא חלקו התחתון של העץ, ו**צמרת** היא החלק העליון שלו.
- תשובה (4):** רגליים : ידיים. האם **רגליים** ו**ידיים** הם **שתי קצוות** של אותו הדבר? לא.
- תשובה (3).**

4. השאלה: היגר: הוגלה -

היחס: היגר זה עבר מרצונו לחיות במדינה אחרת, והוגלה זה גורש בניגוד לרצונו לארץ זרה.
א' זה עשה דבר מסוים מרצונו החופשי, ו-**ב'** זה הוכרח לעשות את הדבר.

תשובה (1): מעד: נחבל. האם מעד זה עשה דבר מסוים מרצונו החופשי, ונחבל זה הוכרח לעשות את הדבר? לא. אם מישהו מעד, ייתכן שיהיה נחבל כתוצאה מכך (מעד = נפל, נחבל = נפגע).

תשובה (2): גידף: נעלב. האם גידף זה עשה דבר מסוים מרצונו החופשי, ונעלב זה הוכרח לעשות את הדבר? לא. א' גידף את ב' וכתוצאה מכך ב' נעלב. (גידף = קילל)

תשובה (3): הפקיר: ננטש. האם הפקיר זה עשה דבר מסוים מרצונו החופשי, ונטש זה הוכרח לעשות את הדבר? לא. אם א' הפקיר את ב' אז ב' ננטש על ידי א'. (הפקיר = נטש, הזניח, סיכן בכך שעזב)

תשובה (4): הסתגר: נכלא. האם הסתגר זה עשה דבר מסוים מרצונו החופשי, ונכלא זה הוכרח לעשות את הדבר? כן. הסתגר זה נמנע מיציאה החוצה מרצונו החופשי, ונכלא הוא מי שמונעים ממנו לצאת בניגוד לרצונו.

תשובה (4).

5. השאלה: נדיר: שכחות -

היחס: המילה נדיר מתארת משהו בעל שכחות נמוכה.
 המילה א' מתארת משהו בעל ב' נמוך.

תשובה (1): איטי: מהירות. האם המילה איטי מתארת משהו בעל מהירות נמוכה? כן.

תשובה (2): קבוע: ארעיות. האם המילה קבוע מתארת משהו בעל ארעיות נמוכה? לא. ארעי זה לא קבוע. (ארעיות = זמנית).

תשובה (3): קטין: בגרות. האם המילה קטין מתארת משהו בעל בגרות נמוכה? לא. קטין הוא מי שעדיין לא הגיע לגיל בגרות.

תשובה (4): זהיר: הסתכנות. האם המילה זהיר מתארת משהו בעל הסתכנות נמוכה? לא. זהיר הוא מי שלא נוהג להכניס את עצמו למצב של הסתכנות.

תשובה (1).

6. השאלה: כלימה: המיט עליו חרפה – (כלימה = בושה, המיט עליו חרפה = ביש אותו)

היחס: המיט עליו חרפה זה גרם לו לכלימה.
ב' זה גרם לו ל-**א'**.

תשובה (1): מפח נפש: הפיח בו תקווה. האם הפיח בו תקווה זה גרם לו למפח נפש? לא. (מפח נפש = אכזבה)

תשובה (2): קשיות עורף: עמד על דעתו. האם עמד על דעתו זה גרם לו לקשיות עורף? לא. עמד על דעתו זה התעקש, כלומר התנהג בקשיות עורף.

תשובה (3): אומץ לב: הפיל עליו את חיתתו. האם הפיל עליו את חיתתו זה גרם לו לאומץ לב? לא. הפיל חיתתו זה איים, הפחיד, וקשה לעשות זאת לאדם בעל אומץ לב.

תשובה (4): קורת רוח: השביע את רצונו. האם השביע את רצונו זה גרם לו לקורת רוח? כן. (קורת רוח = נחת, השביע את רצונו = סיפק אותו).

תשובה (4).

[gz2] עם הערות: בטוח שזה מה שרצית לכתוב? אולי "ייתכן שנחבל..."

[gz3] עם הערות: יש מקומות שבהם שמת נקודה אחרי סוגריים עם פרושים ויש מקומות שלא. צריך להחליט על משהו אחד.

הבנה והסקה (שאלות 7-18)

7. שואלים אותנו כמה מן האורחים במסיבה הכיר יונתן **לפחות במידה שהיה רוצה להכירם** אם הצהיר בפניהם: "את כולכם אני מכיר, אבל קצת פחות ממחציתכם אני מכיר במידה מועטה משהייתי רוצה להכיר".

נענה על השאלה במילים שלנו לפני שניגש לתשובות המוצעות.

יונתן מצהיר שהוא מכיר במידה מועטה משהיה רוצה להכיר **פחות ממחצית** מהאורחים. לפיכך, את שאר האורחים, המהווים **מעל למחצית** מהאורחים, הוא מכיר לפחות במידה שהיה רוצה להכירם.

תשובה (2).

8. בתחילת הפסקה מתואר מחקר הטוען שפילים מבינים את המשמעות התקשורתית של פעולת ההצבעה: הציבו בפני מספר פילים שלושה דליי מזון, ובכל פעם הצביעו על דלי אחר. הפילים נטו לפנות בכל פעם לעבר הדלי שהצביעו לעברו. בהמשך נכתב שהחוקר טען כי היכולת של הפילים להבין את משמעות ההצבעה לא נרכשה בניסוי אלא הייתה קיימת גם לפניו, ושואלים אותנו מה יכול להיות הנתון עליו התבסס בטענתו.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): לפי נתון זה שיעור הפניות של פיל לעבר הדלי שהצביע עליו החוקר בתחילת הניסוי לא היה נמוך משיעורן בסוף הניסוי. כלומר, כבר בתחילת הניסוי הצליחו הפילים להבין את משמעות ההצבעה, ולפיכך יכולת זו של הפילים הייתה קיימת עוד טרם הניסוי. זו התשובה הנכונה.

אין צורך לבדוק תשובות נוספות.

תשובה (1).

9. לפנינו ציטוט ממאמר, ושואלים אותנו איזו מהטענות בתשובות עולה ממנו. נתמזת את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

תמצות: כשהגיעו הבריטים ליבשת אוסטרליה הם התעלמו מנוכחות הילידים במקום והתייחסו אליה כאל שטח הפקר. הם גרמו לה לנוקים אדירים שאת השלכותיהם רואים עד היום. האנושות, באותו האופן, מתייחסת לעתיד כפי שהתייחסו הבריטים לאוסטרליה – היא מתעלמת מהעובדה שהדור הבא יצטרך להיות על הכדור, מזהמת אותו ופוגעת במשאבי הטבע. עם הנוקים האדירים ייאלץ להתמודד הדור הבא.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (3)** לפיה **הבריטים לא נהגו כשורה בבואם לאוסטרליה, ואל לנו לחזור על טעותם ביחסנו לעתיד מתאימה.**

תשובה (3).

10. עלינו למצוא בתשובות מהו המסר שאותו רצתה אישה להעביר לבתה בפסקה. נענה על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות.

בפסקה מסופר על אישה שקנתה מאיכר ברבור אותו היא רצתה להעביר לבתה במתנה. כשרכשה את הברבור הילל אותו האיכר, וסיפר עליו: '**היה ברוז שמתח ומתח את צווארו בתקווה להיות לאווז, והצליח עד כדי כך שלבסוף היה לברבור ארוך צוואר ויפהפה**'. סיפור התפתחותו של הברבור הוא מעין משל המראה כי עבודה קשה (הברווז מתח ומתח את צווארו) עשויה להביא להצלחות והישגים רבים, אפילו מעבר למצופה (הברווז ניסה להיות אווז ולבסוף סיים כברבור יפהפה). אם כך, האישה שמתכננת לספר את סיפורו של האיכר לבתה מנסה להעביר לה מסר זה.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (2)** לפיה המסר של האישה לבתה הוא **שאם יתאמץ, אדם יכול להגיע להישגים שאין ביכולתו אפילו להעלות על דעתו מתאימה בדיוק.**

תשובה (2).

[gz4] עם הערות: אני מבין אינטואיטיבית למה 4 היא לא התשובה הנכונה, אבל אני חושב שכדאי היה להסביר כאן בברור.

11.

לפנינו פסקה בה מתואר מחקר, ומבקשים שנמצא איזה מן הממצאים שבתשובות הוא אחד מהממצאים שהתקבלו בו. נתמצת את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

תמצות: המחקר בחן את הפעילות המוחית בקרב אנשים המאזינים לשירים שהם אוהבים. במהלך המחקר השמיעו לכל נבדק שלושה שירים מסוגנוט שונים (רוק, פופ ובלוז), וכן שיר רביעי שהנבדק דיווח מראש שהוא אוהב. נמצא כי אותם אזורים במוח פעלו בעת ההאזנה לכל אחד מן השירים, אך רק בעת ההאזנה לשיר אוהב הם פעלו בתיאום זה עם זה.

כעת ניגש לתשובות ונחפש ממצא מתאים:

תשובה (1): ממצא לפיו **בעת האזנה לשיר קצבי היה תיאום בין האזורים** שהופעלו במוחם של הנבדקים אינו מתיישב עם סיכום תוצאות המחקר שקבע כי **רק בעת האזנה לשיר אוהב פעלו אזורים שונים במוח בתיאום זה עם זה**. התשובה נפסלת.

תשובה (2): ממצא לפיו מידת התיאום בפעילותם של אזורים במוחם של הנבדקים בעת ההאזנה לשיר האהוב הייתה זהה למידת התיאום בפעילותם בעת ההאזנה לשיר אחר באותו סגנון מוזיקלי אינו מתיישב עם סיכום תוצאות המחקר שקבע כי רק בעת האזנה לשיר אוהב פעלו אזורים שונים במוח בתיאום זה עם זה. התשובה נפסלת.

תשובה (3): ממצא לפיו אזורים מסוימים במוחם של הנבדקים הופעלו רק בעת ההאזנה לשיר האהוב אינו מתיישב עם סיכום תוצאות המחקר שקבע כי אותם אזורים במוח פעלו בעת ההאזנה לכל אחד מן השירים. התשובה נפסלת.

פסלנו שלוש תשובות ולכן התשובה הנותרת בהכרח נכונה. לצורך שלמות ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): ממצא לפיו **ההאזנה לשיר רוק הפעילה במוחם של הנבדקים את אותם האזורים שהופעלו בעת ההאזנה לשיר פופ** מתיישב עם סיכום תוצאות המחקר שקבע כי אותם אזורים במוח פעלו בעת ההאזנה לכל אחד מהשירים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

12.

נתון ציטוט מתוך ספר, ושואלים אותנו מהי הטענה המרכזית העולה ממנו. נענה על השאלה במילים שלנו, ורק אז ניגש לתשובות.

בציטוט נכתב שכל פרט ניצב במרכזה של מערכת מעגלים, שכל אחד מהם מייצג מנגנון של פיקוח חברתי המפעיל עליו לחצים. על הפרט להכיר באותם לחצים חברתיים ולא להתייחס אליהם כאל איזושהי הפרעה נפשית חולפת (טירוף נירוטי חולף).

כעת נעבור על התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (2) לפיה האנשים הסובבים אותנו והגופים שאנו משתייכים אליהם הם מנגנונים המפעילים עלינו לחץ חברתי, וכל אדם מוטב לו שיכיר בכך מתאימה** בדיוק.

תשובה (2).

13.

לפנינו חלק משיחה בין **שתי נשים שני אנשים**, ועלינו להשלים אותה בצורה הגיונית.

על סמך שמועה שהגיעה **לאוזניו של זהר**, לפיה חיה אינה מתכוונת להגיע ליום ההולדת של רותי רק בגלל שמועות מרושעות שמופצות עליה, מחליט זהר לנזוף בחיה, וטוען כי **אל לה להאמין לשמועות**. כלומר, זהר עושה בעצמו את מה שמבקש מחיה לא לעשות.

חיה מבקרת את זהר באמצעות דוגמה. נחפש דוגמה מתאימה בתשובות.

תשובה (4): להדפיס מאות עותקים מעלון הקורא לחסוך בנייר ולחלקם לעוברים ושבים. זהו מקרה שבו מבזבזים נייר כדי להסביר שאסור לבזבז נייר, **כלומר עושים בעצמנו את מה שאנו מבקשים מאחרים לא לעשות**. מתאים.

לנסח טוב יותר – הוספתי הצעה לשיפור הניסוח.

תשובה (4).

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

עיצב:גופן: מודגש, גופן עברו עברית ושפות אחרות: מודגש

14.

נתונה שיחה בין שני דוברים, אחד מהם שקרן והאחר דובר אמת, ומבקשים שנמצא בתשובות טענה שנובעת **בהכרח** מהשיחה, לא משנה מי מהם דובר אמת ומי שקרן.

בן לתום: "הישגיי טובים מהישגיך, והישגיו של גיא טובים יותר משלי."
תום לבן: "הישגיו של גיא טובים פחות מהישגיך, וגם פחות משלי."

נבדוק את שני המקרים האפשריים:

א. נניח שבן הוא דובר אמת ותום הוא שקרן.

בן דובר אמת ולכן נתייחס לדבריו כפי שהם ונסיק שלגיא יש את ההישגים הטובים ביותר, ולתום את ההישגים הגרועים ביותר.

תום טוען שהישגיו של גיא פחות טובים מאלו של בן ותום, אך מכיוון שהוא שקרן נסיק כי דווקא הישגיו של גיא טובים יותר מההישגים של בן ותום. (מצאנו כבר את הסיידור של השלושה – האם יש טעם להשאיר) – **הייתי כותב את השמות לפי הדרוג במקום המשפט הכחול (הרי אם אחד דובר אמת, אין באמת טעם להתייחס למה שאומר השני – מה שהוא אומר לא נכון).**

1. גיא

2. בן

3. תום

ב. נניח שבן הוא שקרן ותום דובר אמת.

בן טוען שהישגיו טובים מאלו של תום, ושהישגיו של גיא טובים משלו (משל בן), אך מכיוון שהוא שקרן נסיק את ההפך. כלומר, הישגיו של תום טובים משל בן והישגיו של בן טובים משל גיא. מכאן שלתום יש את ההישגים הטובים ביותר, ולגיא את ההישגים הנמוכים ביותר.

תום דובר אמת ולכן נתייחס לדבריו כפי שהם. כלומר, הישגיו של גיא פחות טובים מאלו של תום ושל בן.

שוב, הייתי מדרג:

1. תום/בן

2. תום/בן

3. גיא

ניתן לראות שבכל מקרה בן לא במקום האחרון.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): בין אם בן הוא השקרן ובין אם תום הוא השקרן, **בעל ההישגים הגרועים ביותר אינו בן** (במקרה אחד לתום יהיו את ההישגים הגרועים ביותר, ובמקרה האחר לגיא יהיו את ההישגים הגרועים ביותר). זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

15.

נתון ציטוט מתוך מאמר, ושואלים אותנו מהי הטענה עליו הוא מבקש **לערער**. נענה על השאלה במילים שלנו וניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הציטוט נטען שפילוסופים רבים **סוברים** שלפילוסופיה יש דפוס התפתחות ייחודי – המחשבה הפילוסופית מתקדמת באופן חד-כיווני בלבד, ולאחר שמתבצע מהפך כלשהו בחשיבה לא ניתן לשוב לחשיבה הישנה. המשך הציטוט נפתח במילת ניגוד ("ואולם"), ולאחריה נטען **שפועל שבפועל** עמדות פילוסופיות ישנות עשויות לחזור ולהיות רלוונטיות בעזרת טיעונים חדשים.

נסכם: בציטוט נטען שהטענה הרווחת לפיה השקפות פילוסופיות ישנות שהוחלפו בחדשות נזנחות לחלוטין אינה נכונה.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (1)** לפיה בציטוט מערערים על המסקנה לפיה **השקפות פילוסופיות שהוחלפו באחרות נזנחות באופן מוחלט** מתאימה בדיוק.

תשובה (1).

16. נציב את התשובות המוצעות בפסקה עד שתתקבל פסקה הגיונית:

מעוצב:כניסה: לפני: 2 ס"מ, תלויה: 36.0 ס"מ

עיצב:גופן: (ברירת מחדל) namoR weN semiIT, 10.5 נק', גופן עברו עברית ושפות אחרות: 10.5, divaD נק'

מעוצב:מספור + רמה: 1 + סגנון מספור: 1, 2, 3, ... + התחל מ: 3 + יישור: לימין + מיושר ב: 1 ס"מ + כניסה ב: 36.1 ס"מ

עיצב:גופן: (ברירת מחדל) namoR weN semiIT, 10.5 נק', גופן עברו עברית ושפות אחרות: 10.5, divaD נק'

[gz5] עם הערות: נראה שערבבת כאן בין המילים מתשובה 1 לתשובה 4. לדעתי התשובה הנכונה היא 1. תיקנתי את המילים בגוף הפתרון.

תשובה (1): לתאוריה של פרופסור זיו בעניין כוכב הלכת מאדים, בניגוד לתאוריה שהגתה מאוחר יותר בעניין כוכב הלכת צדק, היו השלכות נרחבות שיכלו להביא לידי פריצת דרך מדעית, **ובגלל זה הפיכת** מדענים רבים **סירבו התאמצו במיוחד** להעמיד במבחן את המאחרת מבין השתיים, והתמקדו רק במוקדמת רק את המוקדמת מבין השתיים.

נתמזת: מבין התאוריות של זיו, רק המוקדמת יכולה להביא לפריצת דרך מדעית. לכן מדענים רבים מתמקדים רק בה.

תשובה (1)

17.

נציב את התשובות המוצעות בפסקה עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (2): אני מצר על התנגדותה של שרת התחבורה להצעה להעניק רישיון נהיגה אך ורק על סמך תרגול במערכת ממוחשבת המדמה את חוויית הנהיגה, ובנוגע לטענתה שהדבר כמוהו כלימוד שחייה בהתכתבות, הרי היא מקוממת, משום שהוכח כי המערכת מסוגלת לדמות את כל המצבים שנהג עשוי להיקלע אליהם. נתמזת: השרה מתנגדת להעניק רישיון נהיגה רק על סמך תרגול במערכת הדמיה ממוחשבת. אני חושב שמדובר בטעות, מכיוון שהמערכת הוכחה כאיכותית.

תשובה (2)

18.

נציב את התשובות המוצעות בפסקה עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (4): בבואם להעריך את מידת כנותו של דובר, אנשים רבים נוטים שלא לייחס לסימנים קוליים משקל רב יותר מלסימנים חזותיים. אוסקר פריץ טוען שנטיה זו מביאה לידי טעויות רבות. תוצאות הניסוי שערך מחזקות את טענתו: נבדקים שצפו בסרט ללא פס קול זיהו את דוברי השקר במידה מועטה של הצלחה בהשוואה לנבדקים שרק האזינו לפס הקול של הסרט.

נתמזת: ישנה טענה לפיה אנשים שלא מייחסים מספיק חשיבות לסימנים קוליים יצליחו לזהות שקרנים פחות מאחרים. מחקר שהראה שמי שלא האזין לפס קול סרט הצליח לזהות שקרנים פחות מאשר מי שהאזין לפס קול הסרט מחזק את הטענה.

תשובה (4)

קטע קריאה (שאלות 19-23)

19.

נשאלנו איזו מן הטענות שבתשובות עולה מהפסקה הראשונה. נתמזת את הפסקה וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

בפסקה טוען פוקו שידע תמיד נוצר ומופץ בהשפעתן של קבוצות חברתיות חזקות. כמו כן, הוא מוסיף שביצירת ידע מעורבים אינטרסים חברתיים, ולכן הוא לעולם אינו אובייקטיבי, גם אם לעתים הוא מוצג ככזה.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (4)** לפיה לשיטתו של פוקו, אפילו הידע שהוא עצמו מפיץ אינו יכול להיות אובייקטיבי מתאימה. אם לשיטתו של פוקו ידע לעולם אינו אובייקטיבי, אז וודאי שגם הידע שהוא מפיץ עצמו אינו אובייקטיבי.

תשובה (4)

20.

נשאלנו מה לפי פוקו הביא לשינוי בתפיסת השיגוען במאה ה-17. נענה על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה השנייה נכתב שעל פי פוקו, רק במאה ה-17 החלו לתייג אנשים שהתנהגותם חרגה מן המקובל באופן בולט כמשוגעים, ואף לכלוא אותם. בהמשך נכתב שלטענתו, השינוי ביחס לאותם אנשים נבע "משינויים חברתיים שהתרחשו באותה תקופה, ובהם עליית הנאורות... ובעקבותיה עליית המעמד הבורגני והתבססות השיטה המדעית".

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (1)** לפיה השינוי בתפיסת השיגוען במאה ה-17 הוא תולדה של שינויים חברתיים, ובהם עליית הבורגנות מתאימה בדיוק.

תשובה (1)

21.

נשאלנו כיצד משפיע הגילוי ש"הכליאה השיטתית" ננקטה גם כלפי מתנגדי משטר - שתיוגו כמשוגעים על עמדתו של פוקו, ומדוע.

נענה על השאלה במילים שלנו, בטרם ניגש לתשובות המוצעות.

פוקו טוען בתחילת הקטע שידע נוצר ומופץ בהשפעתן של קבוצות חברתיות חזקות המבקשות לשמור על כוחן בעזרתו, ולכן הוא אינו אובייקטיבי. בהמשך הוא מתאר כיצד שינויים חברתיים שהתרחשו במאה ה-17, הביאו לעליית המעמד הבורגני והתבססות השיטה המדעית. כמו כן, הוא מוסיף שכליאת "משוגעים" שהחלה באותה תקופה נבעה מתפיסת המעמד הבורגני – המקדש את העבודה – שראה את המובטלים (אותם הוא מגדיר כמשוגעים) ככאלו שמאיימים על הסדר החברתי שהבורגנות מתבססת עליו.

נסכם: פוקו מראה באמצעות דוגמה כיצד קבוצה חברתית חזקה (המעמד הבורגני) מגינה על האינטרס שלה באמצעות תיוג המובטלים שמאיימים על הסדר החברתי כ"משוגעים", וכך מבסס את טענתו שקבוצות חברתיות חזקות שומרות על כוחן באמצעות הפצת "ידע" לא אובייקטיבי.

כעת ניגש אל התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (1)** לפיה הגילוי מחזק את עמדתו של פוקו, שכן הוא מדגים כיצד אינטרס של קבוצה חזקה מביא לתיוג מתאימה בדיוק.

תשובה (1)

22.

נשאלנו למה מתייחסים הכינויים "משוגע" ו"נביא" בשורות 20-22. נענה על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות המוצעות.

בפסקה נכתב: "כך, אדם המתנהג בצורה מסוימת עשוי להיות מתואר כמשוגע בשיח המקובל בחברה אחת, ובשיח של חברה אחרת – כנביא. לדברי פוקו באמצעות יצירת השיח והשליטה בו בעלי הכוח מכתבים את הידע המקובל בחברה במטרה לשמר את כוחם ולהעצימו".

מכאן שהכינויים "משוגע" ו"נביא" מתייחסים לתיוגים שונים לאותה התנהגות.

תשובה (3)

23.

נשאלנו איזו מהטיעונים שבתשובות עשוי להדגים את המנגנון השני המוצג בפסקה האחרונה.

נבין את המנגנון השני כפי שמוצג בפסקה האחרונה, וניגש לתשובות לחפש טיעון שעשוי להדגים אותו.

בפסקה נכתב: "המנגנון השני הוא ההבחנה בין אמת לשקר. על פי פוקו האמת אינה מוחלטת והיא תלויה בתנאים ההיסטוריים והחברתיים של התקופה ושל המקום. את המוסכמה בנוגע לאמת בכל תחום ידע מפיצים מוסדות כמו מערכות החינוך, כתבי עת ומעבדות מחקר. למוסדות אלה הכוח לקבוע מה ייחשב לאמת בשיח, ומה ייחשב בו לשקר". כלומר, פוקו טוען שאמת אינה מוחלטת ושמי שקובע מהי אמת הם מוסדות כמו מערכת החינוך.

כעת ניגש לבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): "אין טעם להתייחס לתאוריה של כך, שכן היא סותרת את הכתוב בכל ספרי הלימוד הרציניים בתחום". לפי טיעון זה, דבריו של כך סותרים את 'דבריה' של מערכת החינוך, ולכן אין טעם לדון בהם. כלומר, מערכת החינוך מגדירה מהי האמת המוחלטת, ואי אפשר ללכת נגדה.

תשובה (1)

[gz6] עם הערות: לא הייתי אומר שהוא מגדיר את המובטלים כמשוגעים. נאמר שם פשוט שמשוגעים לא עובדים ("המשוגע מובטל מעבודה" – שורה 11).

[gz7] עם הערות: אני לא הבנתי דבר כזה מהטקסט. אין יציאה נגד מובטלים באשר הם, אלא נגד משוגעים (שלא עובדים באופן טבעי, משום שקשה להחזיק עבודה בהיותך משוגע – זה משהו שהקורא מסיק מהכתוב, זה לא כתוב במפורש). המשוגעים מאיימים על הסדר החברתי הבורגני משום שהם מובטלים. לא הרגשתי שנרמז שם שכל המובטלים מאיימים על הסדר ולכן תיוגו כמשוגעים.

נכון שהמשפט בשאלה הוא "...ננקטה גם כלפי מתנגדי משטר – שתיוגו כמשוגעים." אבל אני לא מרגיש ששום דבר בטקסט רומז שמובטלים תיוגו כמשוגעים. אני מרגיש שהתיוג של מתנגדי משטר כמשוגעים נעשה כדי להצדיק את הכליאה שלהם (כלומר אנחנו, המשטר, כולאים אותם כי הם משוגעים, לא כי הם לא באים לנו טוב בעין, בעוד הכליאה של משוגעים נעשתה משום שהם מובטלים, ולא מכיוון שהעובדה שהם משוגעים בעייתית כשלעצמה).